DANAE

BADANIA
EWALUACJE
SZKOLENIA

REALIZACJA

Dzienne Domy
Opieki Medycznej

EWALUACJA BIEŻĄCA PROJEKTÓW PO WER DOTYCZĄCYCH TWORZENIA I PROWADZENIA DZIENNYCH DOMÓW OPIEKI MEDYCZNEJ (DDOM)

Warszawa, czerwiec 2017 r.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Ministerstwo Zdrowia

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

AGENDA

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O BADANIU
2. FUNKCJONOWANIE DDOM
3. KOSZTY FUNKCJONOWANIA DDOM
4. OCENA FUNKCJONOWANIA DDOM
5. REKOMENDACJE

Dzienne Domy Opieki Medycznej

PODSTAWOWE INFORMACJE O BADANIU

ZAMAWIAJĄCY
Ministerstwo Zdrowia

WYKONAWCA
Danae sp. z o.o.
Realizacja sp. z o.o.

TERMIN
III – VI 2017

EWALUACJA BIEŻĄCA (ON-GOING)

Zakresem przedmiotowym badania zostały objęte 52 projekty pilotażowe dotyczące utworzenia i prowadzenia pierwszych w kraju Dziennych Domów Opieki Medycznej (w skrócie: DDOM), współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER).

DANAE

BADANIA
EWALUACJE
SZKOLENIA

REALIZACJA

Dzienne Domy Opieki Medycznej

CELE BADAWCZE

Ocena trafności zapisów Standardu DDOM, a także jakości działań zaplanowanych i realizowanych, zgodnie z zapisami Standardu w ramach projektów z Działania 5.2 PO WER, dotyczących deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych.

01 weryfikacja treści Standardu pod kątem wypracowania modelu świadczenia dziennej opieki medycznej w formie zdeinstytucjonalizowanej

02 ocena modelu pod kątem skuteczności i użyteczności wsparcia w ramach DDOM efektywności kosztowej stosowanych procedur

03 identyfikacja wniosków i rekomendacji służących dalszemu planowaniu i realizacji konkursów w obszarze deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych w ramach RPO 2014-2020.

ZASTOSOWANE METODY I TECHNIKI

BADANIA NIEREAKTYWNE

dokumenty prawne, strategiczne i programowe; dokumenty konkursowe i projektowe; dane DDOM, raporty, dane sprawozdawcze

BADANIA REAKTYWNE

BADANIA ILOŚCIOWE

CAWI – ankieta internetowa koordynatorzy projektu (n=53)

CAPI – ankieta face-to-face pacjenci DDOM (n=350)

BADANIA JAKOŚCIOWE

IDI – wywiad pogłębiony z pacjentami DDOM i ich opiekunami

MYSTERY CLIENT – obserwacja uczestnicząca w DDOM (n=3)

FGI – wywiad grupowy z kierownikami/koordynatorami DDOM z personelem DDOM

PANEL EKSPERTÓW

Dzienne Domy Opieki Medycznej

FUNKCJONOWANIE DDOM

KONTEKST DEMOGRAFICZNY

22%

osób powyżej 60 roku życia (2015)

15%

osób powyżej 60 roku życia (1989)

Dzienne Domy Opieki Medycznej

DEINSTYTUCJONALIZACJA OPIEKI

„systemu usług świadczonych na poziomie lokalnym z wykorzystaniem potencjału najbliższego otoczenia osoby potrzebującej”

Dzienne Domy Opieki Medycznej stanowią formę opieki skierowaną do osób niesamodzielnych, w szczególności do osób powyżej 65 r.ż., których stan zdrowia nie pozwala na pozostawanie wyłącznie pod opieką podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, a jednocześnie nie wymaga całodobowego nadzoru lekarskiego pielęgniarskiego realizowanego w trybie stacjonarnym.

PODSTAWOWE CELE FUNKCJONOWANIA DDOM

MEDYCZNY

poprawa stanu zdrowia osób niesamodzielnych poprzez rehabilitację leczniczą

SPOŁECZNY

zapobieganie problemom wykluczenia społecznego osób niesamodzielnych i wykluczenia lub znacznego ograniczenia możliwości udziału w życiu społeczno-gospodarczym i kulturowym ich opiekunów

EKONOMICZNY

zmniejszenie odsetka osób hospitalizowanych i zmniejszenie obciążenia służby zdrowia; możliwość podjęcia zatrudnienia przez opiekunów / członków rodziny osób starszych i niesamodzielnych – pacjentów DDOM

EDUKACYJNY

dla opiekunów osób niesamodzielnych w zakresie sprawowania opieki

Dzienne Domy Opieki Medycznej

WYSOKOŚĆ DOFINANSOWANIA

Maksymalna dopuszczalna kwota dofinansowania na pojedynczy projekt:

1 000 000 PLN

Liczba realizowanych projektów:

53

Łączna kwota przeznaczona na realizację:

53 403 818,08 PLN

(w tym 51 189 304,85 PLN dofinansowania ze środków EFS).

Średnia wartość wnioskowanego dofinansowania wynosiła

965 835,94 PLN

DDOM W POLSCE

ROZPOCZĘCIE FUNKCJONOWANIA

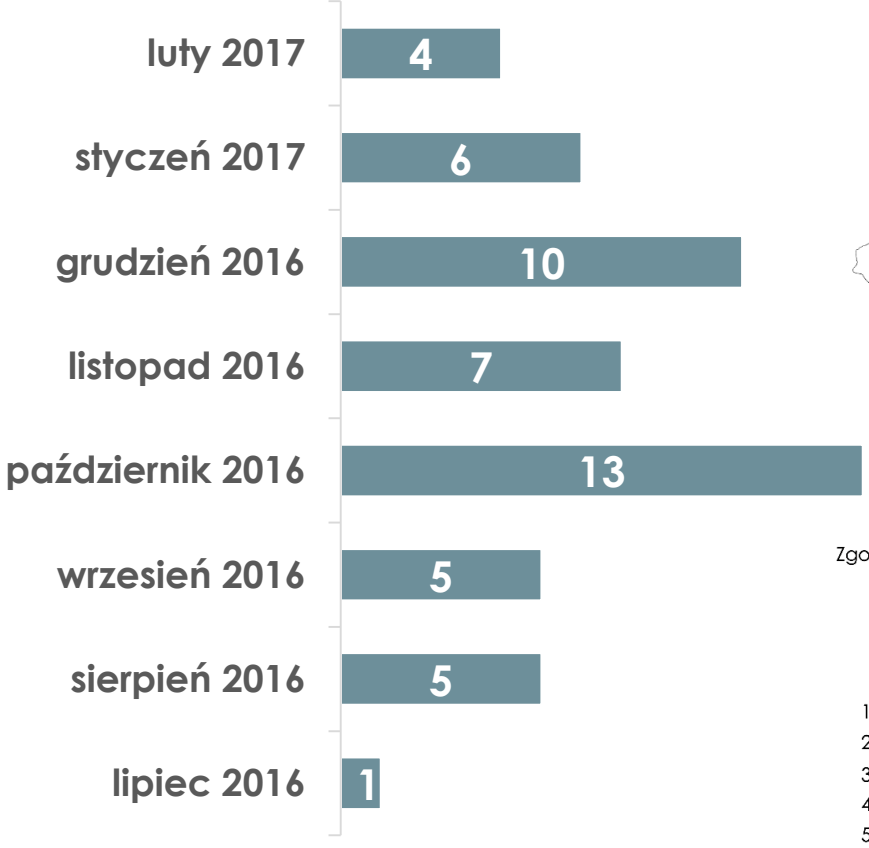

ROZKŁAD GEOGRAFICZNY DDOM

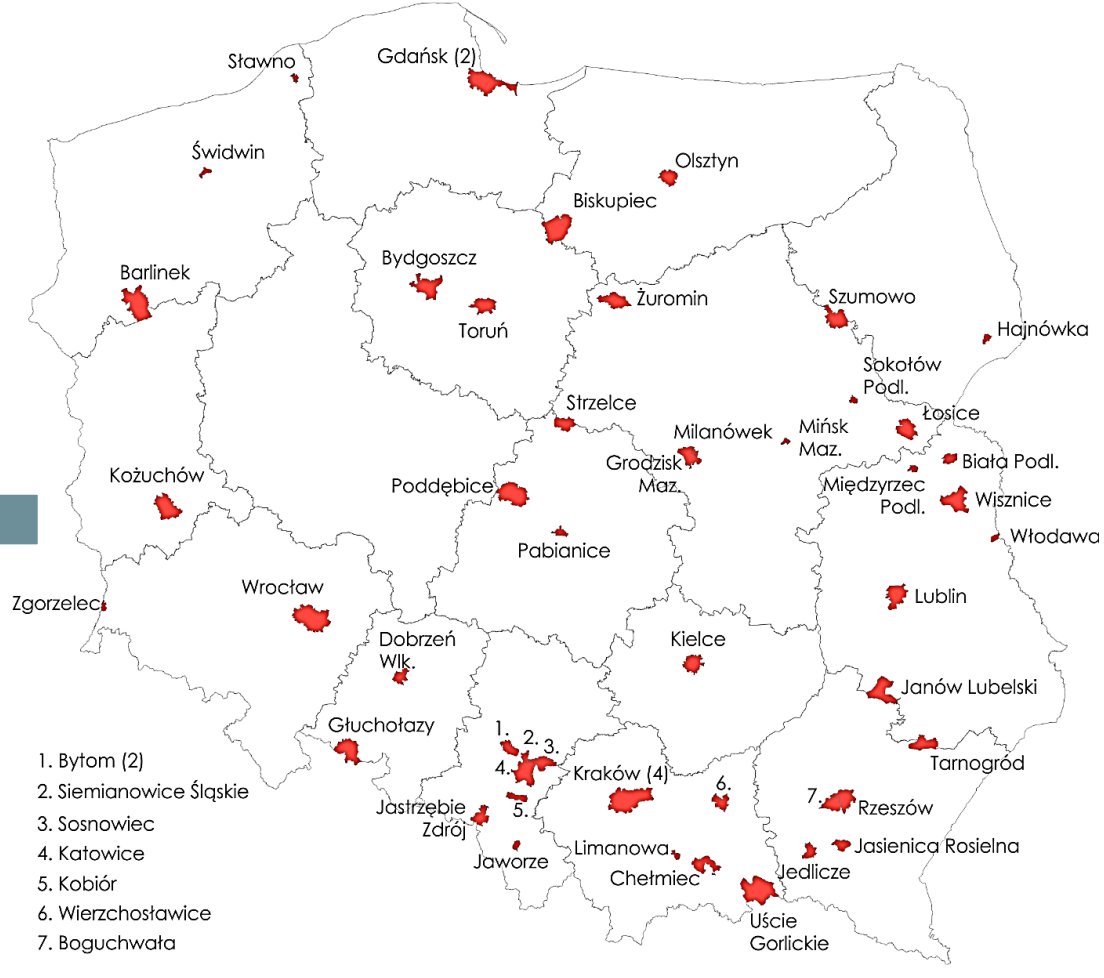

Dzienne Domy Opieki Medycznej

STRUKTURA PACJENTÓW DDOM

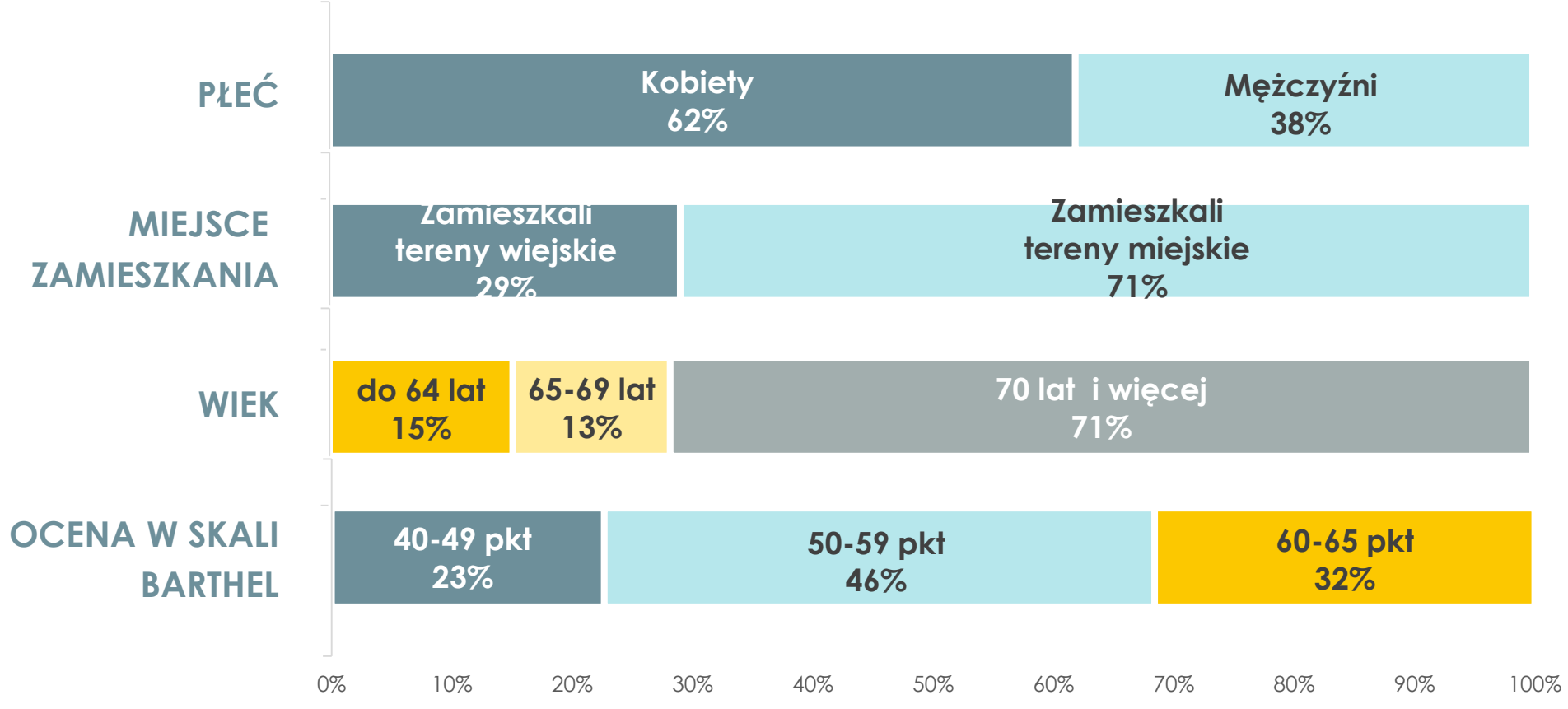

Dzienne Domy Opieki Medycznej

WARUNKI PRZYJĘCIA DO DDOM

Pacjenci, którym w okresie **ostatnich 12 miesięcy** udzielone zostały świadczenia zdrowotne z zakresu **leczenia szpitalnego**

Pacjenci **bezpośrednio po przebytej hospitalizacji**, których stan zdrowia wymaga wzmożonej opieki

W szczególności **osoby niesamodzielne powyżej 65 roku życia**

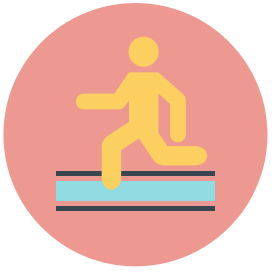

Osoby, które otrzymały **40-65 punktów w skali Barthel**

Dzienne Domy Opieki Medycznej

CZAS POBYTU W DDOM

min. 30 dni
max. 120 dni

średnia ~ 59 dni

Czas przebywania w DDOM jest uzależniony od indywidualnych potrzeb pacjenta i jego stanu zdrowia. Przez pierwszy miesiąc pobytu, pacjenci pozostają w domu opieki medycznej przez **5 dni w tygodniu, 8-10 godzin dziennie**. Zmniejszenie tego wymiaru czasowego w kolejnych miesiącach uzależnione jest od poprawy stanu zdrowia pacjenta, z zastrzeżeniem, że nie może ono wynieść mniej niż **4 godziny** dziennie.

PROBLEMY W REALIZACJI PROJEKTÓW

REKRUTACJA UCZESTNIKÓW KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ DO DDOM

TRUDNOŚCI W POZYSKANIU PERSONELU (szczególnie lekarzy geriatrów)

BRAK ZAINTERESOWANIA RODZIN W UCZESTNICZENIU W DZIAŁANIACH EDUKACYJNYCH

KOSZTY FUNKCJONOWANIA DDOM

KOSZT POBYTU PACJENTA W DDOM

całkowity koszt pobytu pacjenta w Dziennym Domie Opieki Medycznej na dzień 30 marca 2017 wyniósł:

153 zł za osobodzień*

* w tym koszty pośrednie

Przy zwiększeniu średniej liczby miejsc z DDOM do 15 koszt jednego osobodnia obniża się do:

94 zł

Przy wyłączeniu kosztów transportu i wyżywienia (które nie są finansowane przez NFZ) do :

79 zł.

TRANSPORT DO DDOM

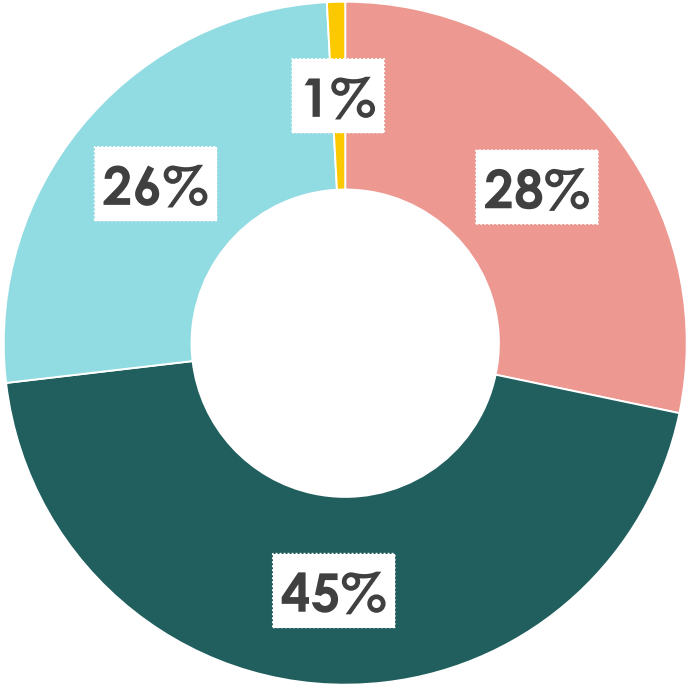

6%

całościowych kosztów funkcjonowania DDOM

- **Przywożą mnie członkowie rodziny (opiekunowie)**
- **Korzystam z darmowego transportu oferowanego przez DDOM**
- **Samodzielnie (samochodem, pieszo, komunikacją publiczną)**
- **Inne**

Dzienne Domy Opieki Medycznej

SYMULACJA KOSZTÓW JEDNEGO DNIA POBYTU JEDNEGO PACJENTA PRZY PEŁNYM OBŁOŻENIU DDOM

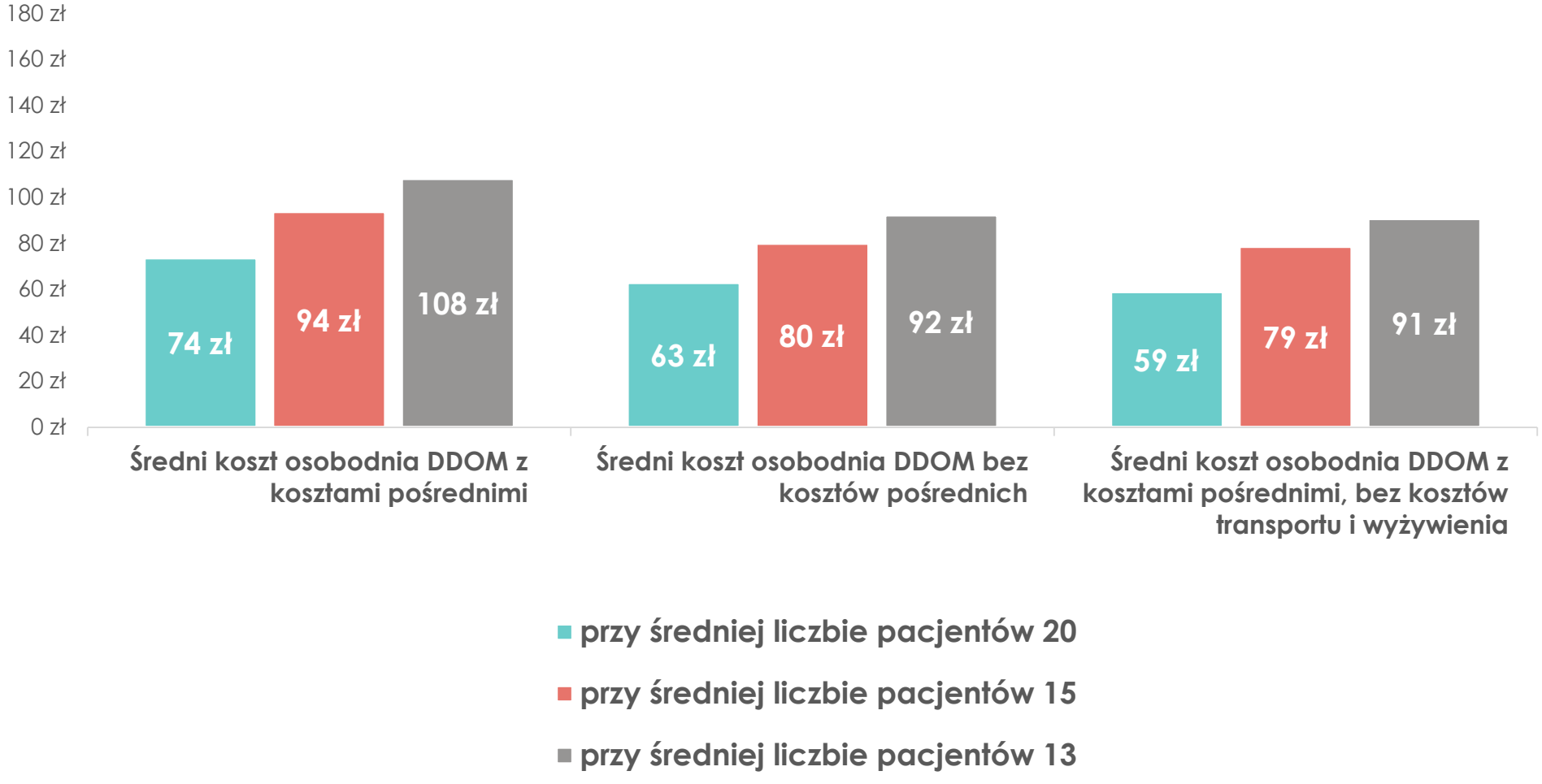

Badanie CAWI realizowane wśród koordynatorów projektu, n=52.

OCENA FUNKCJONOWANIA DDOM

OCENA FUNKCJONOWANIA DDOM

POZYTYWNE OCENIANE:

Świadczone usługi lekarskie

Świadczone usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne

Posiłki

Ogólne warunki lokalowe

Godziny funkcjonowania

Badanie CAPI zrealizowane wśród pacjentów DDOM, n=350.

OCENA TERAPI ZAJECIOWEJ

TYP ZAJĘĆ	ODSETEK OSÓB UCZESTNICZĄCYCH	ŚREDNIA OCENA
Ruchowe (rehabilitacyjne, gimnastyczne)	98,3%	[WARTOŚĆ
Relaksacyjne (muzykoterapia)	66,6%	4,87
Kreatywne (malowanie, rzeźbienie, robienie na drutach)	86,9%	4,85
Towarzyskie (wspólne gry planszowe, karciane)	81,4%	4,88
Inne (czytanie, wyjścia, spotkania z psychologiem, dietetykiem)	6,6%	4,97

1 2 3 4 5

Badanie CAPI zrealizowane wśród pacjentów DDOM, n=350.

Dzienne Domy Opieki Medycznej

OCENA PERSONELU DDOM

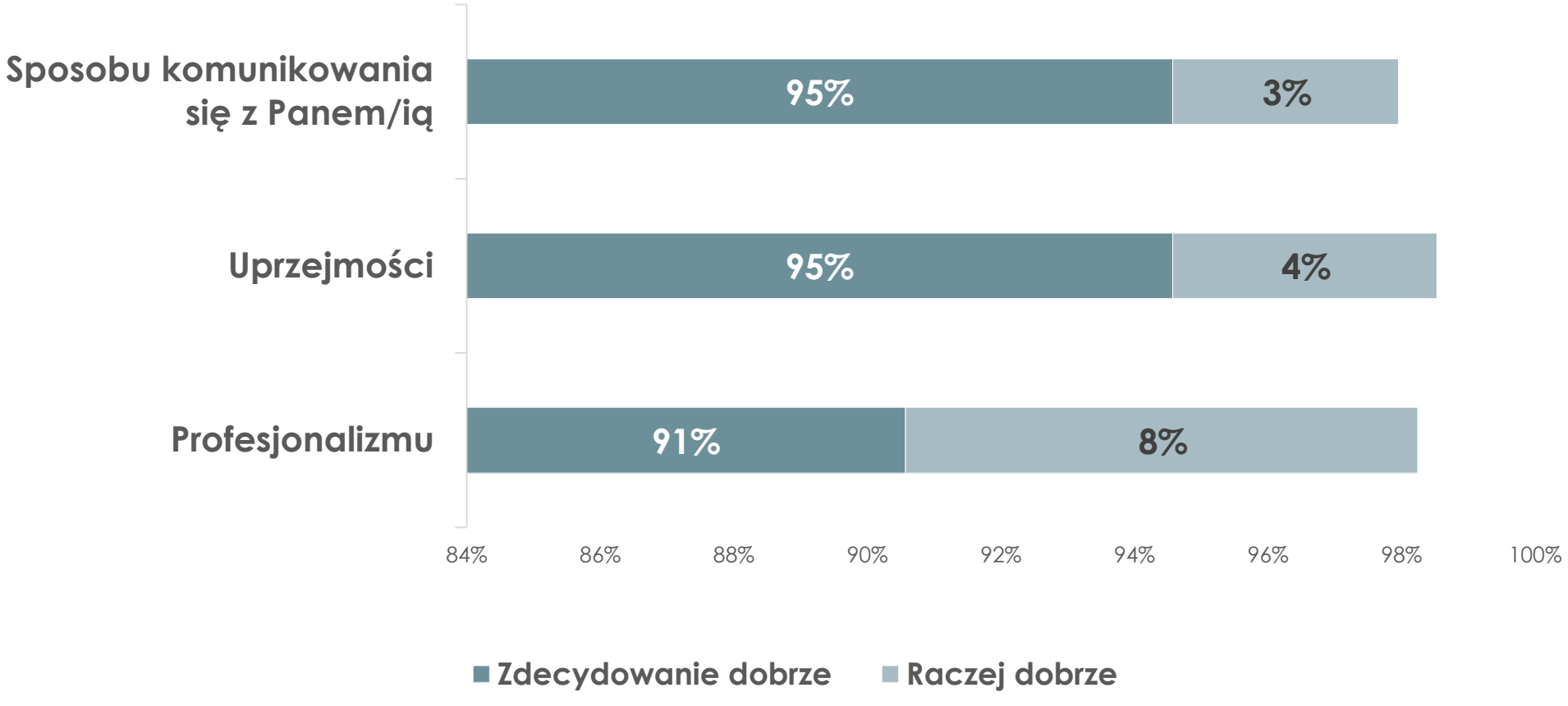

Badanie CAPI zrealizowane wśród pacjentów DDOM, n=350.

EFEKTY WSPARCIA

STAN ZDROWIA PACJENTÓW:

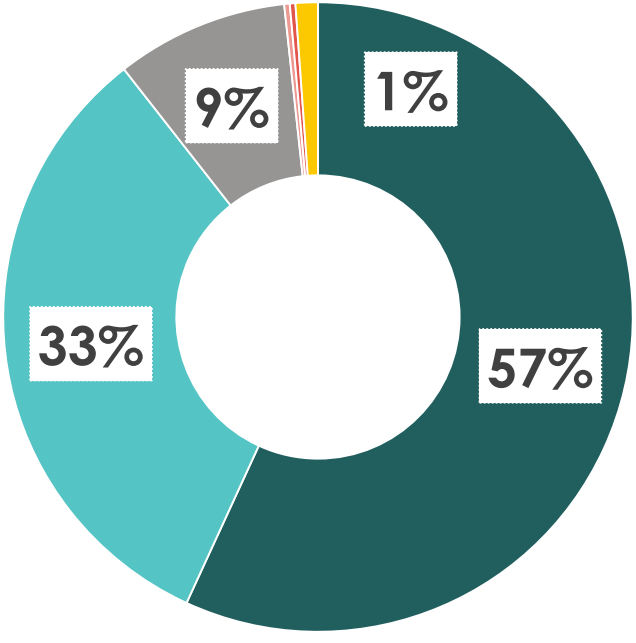

- Uległ znacznej poprawie
- Uległ niewielkiej poprawie
- Nie zmienił się
- Uległ niewielkiemu pogorszeniu
- Uległ znacznemu pogorszeniu
- Nie wiem/trudno powiedzieć

Przede wszystkim bardzo mi pomogły ćwiczenia. Bo ja nie chodziłam, bardzo mało się poruszałam, a szczególnie o 2 kulach, a teraz nawet i bez kul
(IDI, pacjentka)

Zmieniły się ich relacje między sobą. Przede wszystkim ojciec nie traktuje matki, jako służącą, co miało miejsce wcześniej i matka w to sama wchodziła, to się zmieniło już. Zrobił się bardziej samodzielny i angażuje się. Ja zdobyłem trochę więcej wiedzy jak w ogóle nawiązać relacje z moim ojcem.
(IDI, opiekun pacjenta)

Dużo to daje naprawdę otoczenie, jak człowiek jest taki, że ma się do kogo odezwać, nie wpada w jakąś tam depresję. Zadowolona jestem, nie wiem, jak to wyrazić na 1000%
(IDI, pacjentka)

Dzienne Domy Opieki Medycznej

REKOMENDACJE

GŁÓWNY WNIOSEK EWALUACJI

Dzienne Domy Opieki Medycznej są skuteczną i efektywną formą opieki zdrowotnej skierowana do osób niesamodzielnych.

REKOMENDUJE SIĘ WPISANIE DZIENNYCH DOMÓW OPIEKI DO KOSZYKA ŚWIADCZEŃ GWARANTOWANYCH.

Rekomenduje się zmodyfikowanie *Standardu DDOM*, a następnie upowszechnianie rozwiązania (formy wsparcia w zakresie usług zdrowotnych), jakim są Dzienne Domy Opieki Medycznej w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

REKOMENDACJE

1

Wykonanie analizy statystyk na temat stanu zdrowia klientów DDOM. Na etapie ewaluacji końcowej w roku 2019 warto potwierdzić efekty wsparcia analizą statystyk na temat stanu zdrowia klientów DDOM.

REKOMENDACJE

2

Prowadzenie działań stymulujących pacjenta do samodzielnej pracy oraz monitorujące stan pacjentów po opuszczeniu DDOM.

1. **Wizyty domowe** (1-2) fizjoterapeuty
2. **Rozmowy telefoniczne** monitorujące stan zdrowia pacjenta w okresie do 6 miesięcy po zakończeniu wsparcia;
3. **Nawiązania współpracy DDOM z pielęgniarką środowiskową**

REKOMENDACJE

3

Wprowadzenie zmian w kryteriach kwalifikacji pacjentów do otrzymania wsparcia w ramach DDOM:

1. **zmiany w zakresie kryterium wiekowego** stosowanego wobec przyjmowanych pacjentów – min. 50% powinny stanowić osoby w wieku 65 lat i więcej;
2. **rezygnacja z wymagania hospitalizacji** pacjenta w ciągu ostatnich 12 miesięcy na rzecz oceny ryzyka hospitalizowania w najbliższym czasie;
3. **poszerzenia grona lekarzy wystawiających skierowanie do DDOM o wszystkich lekarzy ubezpieczenia zdrowotnego.**

REKOMENDACJE

4

Dołączenie do zespołu lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, odbywającego dyżury w DDOM przez min. 5 godzin w tygodniu).

Zaleca się także **rezygnację z zatrudniania: farmaceuty**, **umożliwienie połączenia funkcji fizjoterapeuty z terapeutą zajęciowym**, a także **wprowadzenie konsultacji dietetycznych i logopedycznych** jedynie w przypadku zdiagnozowania takiej potrzeby u konkretnego pacjenta.

REKOMENDACJE

5

Skrócenie pobytu pacjentów w DDOM do **maksymalnie 30 dni (6 tygodni)** i zastosowanie monitoringu jego stanu zdrowia po wyjściu z DDOM.

REKOMENDACJE

6

Uelastycznienie godzin i dni pobytu pacjentów w DDOM – jednakże wyłącznie taka zmiana powinna wynikać z potrzeb pacjenta.

REKOMENDACJE

7

Proponuje się, aby kontakt z pracownikiem socjalnym nawiązywać tylko w uzasadnionych przypadkach, w sytuacji gdy personel DDOM uzna, że jest to konieczne.

Na potrzeby realizacji projektów w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych warto natomiast wprowadzić do Standardu zapisy dotyczące **konieczności nawiązania współpracy z ośrodkami pomocy społecznej**.

REKOMENDACJE

8

Przeniesienie kosztów transportu do DDOM i wyżywienia pacjentów na stronę pacjentów (w praktyce często ich opiekunów).

W trakcie dalszego finansowania DDOM ze środków EFS, należy utrzymać finansowanie transportu i wyżywienia w ramach kosztów kwalifikowalnych projektów.

REKOMENDACJE

9

Zaleca się opracowanie **FAQ na stronie Ministerstwa Zdrowia** z odpowiedziami na najczęściej pojawiające się pytania ze strony beneficjentów DDOM.

Warto rozważyć także organizację cyklicznych szkoleń dla koordynatorów DDOM.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Barbara Leszczyńska

tel.: +48 728 491 274
e-mail: barbara.leszczynska@danae.com.pl